

JAK WSPIERAĆ DZIECKO W WYBORZE SZKOŁY/ZAWODU?

Poradnik dla rodziców i uczniów.

**WYBÓR SZKOŁY PONADPODSTAWOWEJ TO WAŻNA DECYZJA W ŻYCIU
MŁODEGO CZŁOWIEKA. DLATEGO POTRZEBUJE WSPARCIA, ZROZUMIENIA
I POMOCY.**

**W WIEKU KILKUNASTU LAT TRUDNO JEST OKREŚLIĆ, JAKĄ DROGĘ
ZAWODOWĄ CHCE SIĘ W ŻYCIU WYBRAĆ. A WŁAŚNIE W TYM MOMENCIE
TRZEBA PODJĄĆ DECYZJĘ O DALSZEJ EDUKACJI I PRZYSZŁEJ PRACY.**

JAK DOBRZE WYBRAĆ?

**ŻEBY DOBRZE WYBRAĆ TRZEBA TROCHĘ SIĘ O SOBIE DOWIEDZIEĆ,
LEPIEJ SIEBIE POZNAĆ.**

**SAMOPoznANIE TO INFORMACJE O SOBIE SAMYM DOTYCZĄCE MOICH:
ZAINTERESOWAŃ, ZDOLNOŚCI, UMIEJĘTNOŚCI, POSIADANEJ WIEDZY I
MOŻLIWOŚCI, WARTOŚCI, CECH CHARAKTERU, TEMPERAMENTU I STANU ZDROWIA.**

**KOLEJNYM KROKIEM JEST ZEBRANIE SZCZEGÓŁOWYCH INFORMACJI
DOTYCZĄCYCH PRACY W OKREŚLONYCH ZAWODACH, INFORMACJI O RYNKU PRACY I
DOKŁADNA ANALIZA OFERTY SZKOLNICTWA (JAKA SZKOŁA? JAKI PROFIL?)**

INFORMACJE O SOBIE

ZAINTERESOWANIA

Każdy człowiek ma pewne zainteresowania, choć nie zawsze potrafi je nazwać i o nich mówić. Obserwując dziecko można zauważyć na co poświęca więcej czasu i uwagi. Co lubi robić? Co go ciekawi? Jak spędza czas wolny? Jakie aktywności wybiera?

Określenie zainteresowań sprzyja poszukiwaniu informacji o szkołach i zawodach zgodnych z zainteresowaniami.

UMIEJĘTNOŚCI

Czy mam jakieś uzdolnienia, talenty?

Co potrafię zrobić, wykonać? Z czym sobie radzę?

Na te pytania odpowiada sam zainteresowany ósmoklasista ale warto aby rodzic też podzielił się swoimi spostrzeżeniami na ten temat.

Jakie dostrzegasz talenty, w jakich sytuacjach Twoje dziecko dobrze sobie radzi?

Pamiętajcie, że tak samo istotna bywa umiejętność naprawy urządzeń, obsługa konkretnego programu jak i umiejętność twórczego rozwiązywania problemów czy odporność na stres.

WIEDZA

- **Co wiem?**
- **W jakich przedmiotach jestem dobra/y?**
- **Jak sobie radzę w szkole?**
- **Czy lubię się uczyć?**

Nie tylko wiedza zdobyta w szkole jest ważna. A może posiadam wiedzę z jakiegoś innego obszaru? To istotna wskazówka dotyczące tego, co mnie ciekawi. Nie chodzi tu też tylko o oceny na świadectwie, choć wiodą one ważną rolę podczas rekrutacji do szkół ponadpodstawowych ale po prostu o to, co Twoje dziecko wie, jaki rodzaj wiedzy sobie łatwiej, chętniej przyswaja. Warto przypominać młodzieży, że w każdej następnej szkole nadal będą uczyli się matematyki, języka polskiego, języków obcych ale ze względu na różnorodność profili szkół będą mogli poszerzać i zdobywać wiedzę z dziedzin, które być może będą dla nich ciekawsze od innych.

TEMPERAMENT

Niektórzy potrafią długo wykonywać monotonne zajęcia nie odczuwając przy tym znużenia, innych już po kilku minutach dopada zniecierpliwienie i zniechęcenie.

Jedni potrzebują ludzi wokół, drudzy wolą pracować w ciszy i skupieniu. Stąd trudno jest wyobrazić sobie kogoś, kto jest energiczny i żywiołowy w pracy wymagającej precyzji i długotrwałej koncentracji na zadaniu.

PREFERENCJE ZAWODOWE

To skłonność człowieka do pracy w określonym środowisku zawodowym.

Preferencje zawodowe mogą dotyczyć następujących obszarów aktywności zawodowej:

- >>> praca z techniką (maszyny, urządzenia, budowa, praca w fabrykach),**
- >>> praca badawcza (książki, teorie, prowadzenie wykładów i badań),**
- >>> praca z wytworami artystycznymi (projektowanie, reklama, sztuka, kosmetyka)**
- >>> praca z ludźmi (pomaganie, doradzanie, obsługa, świadczenie usług)**
- >>> praca polegająca na zarządzaniu, kierowaniu (np. prawnik, handlowiec)**
- >>> praca urzędnicza (praca z danymi, liczbami)**

STAN ZDROWIA

Stan zdrowia jest jedyną cechą, która może stanowić bezwzględne przeciwwskazanie do wykonywania jakiejś pracy.

. Jeśli Wasze dziecko jest pod opieką lekarza specjalisty warto z nim skonsultować (choćby telefonicznie) pomysł na zawód jaki chce ono zdobyć.

CELE I WARTOŚCI

Wartości są źródłem motywacji i osobistych działań w danej dziedzinie.

Dlatego warto poszukać wspólnie z dzieckiem odpowiedzi na pytanie:

Co jest dla mnie ważne? Na czym mi zależy?

Jaki jest poziom moich aspiracji, ambicji?

Co mnie napędza do działania a co męczy i denerwuje?

INFORMACJE O ZAWODACH

Bardzo ważnym krokiem w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych jest gromadzenie informacji o zawodach.

Zdobycie aktualnej, rzetelnej informacji o zawodach to krok do wyboru profesji, która dziecka nie rozczaruje.

Rozmowy o zawodach można zacząć od rozmów z rodziną i znajomymi.

Aby uzyskać szczegółowe informacje warto sięgnąć do internetowych źródeł informacji zawodowej.

Zwróćcie uwagę na:

- >>> **jakie czynności wykonuje osoba w danym zawodzie, jaki jest zakres zadań,**
- >>> **jakie są wymagania wobec osób zainteresowanych określonym zawodem,**
- >>> **w jakich warunkach wykonuje się pracę w danym zawodzie,**
- >>> **jakie są przeciwwskazania do pracy w danym zawodzie (kto nie powinien wykonywać tego zawodu głównie ze względu na stan zdrowia),**
- >>> **jakie trzeba mieć wykształcenie, by zdobyć kwalifikacje zawodowe,**
- >>> **jakie są możliwości doskonalenia zawodowego,**
poszerzania zakresu kompetencji w zawodzie,
- >>> **jakie są szanse na znalezienie pracy,**

Polecam stronę mapakarier.org

W zakładce **Ścieżki kariery** znajdziecie mnóstwo informacji o różnych zawodach, również o zawodach przyszłości (pełen opis zawodu, wymagania i umiejętności, przykładową ścieżkę kształcenia, zapotrzebowanie, czas nauki, informacje o zawodach pokrewnych). W zakładce **Miasto Zawodów** możecie sami wpisać interesujący Was zawód i uzyskać informację jaki typ szkoły trzeba ukończyć, jakie zdać egzaminy itp.

Opisy zawodów i informacje o zawodach przyszłości można znaleźć na stronach:
<http://www.kluczdokariery.pl/twoja-kariera/planowanie-kariery/zawody-przyszlosci/>

<https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

Wyczerpujących informacji na temat poszczególnych **zawodów z klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego dostarcza strona www.infozawodowe.men.gov.pl**

Znajdziemy tu materiały o zawodach, filmy zawodowe, filmy 360 stopni będące formą wirtualnego spaceru po miejscach pracy.

Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego, filmy o zawodach rzemieślniczych oraz inne materiały znajdziemy też na stronie doradztwo.ore.edu.pl

INFORMACJE O RYNKU PRACY

**Co dzieje się na rynku pracy? Jakie wymagania on stawia?
Jaki rynek pracy mnie interesuje?**

Rynek pracy szybko zmienia się wraz z postępem technologicznym, modą i konwencjami społecznymi. Na niektóre zawody wzrasta zapotrzebowanie, inne zanikają, pojawiają się też nowe, ciekawe zawody.

Jest zmienny, więc od ludzi poszukujących zatrudnienia wymaga on aktywności, zaradności stałego rozwijania zasobu własnych kompetencji, wiedzy i umiejętności.

Informacje o lokalnym rynku pracy można znaleźć m.in. na stronach

<https://barometrzwodow.pl/kujawsko-pomorskie/prognozy-dla-powiatow> oraz

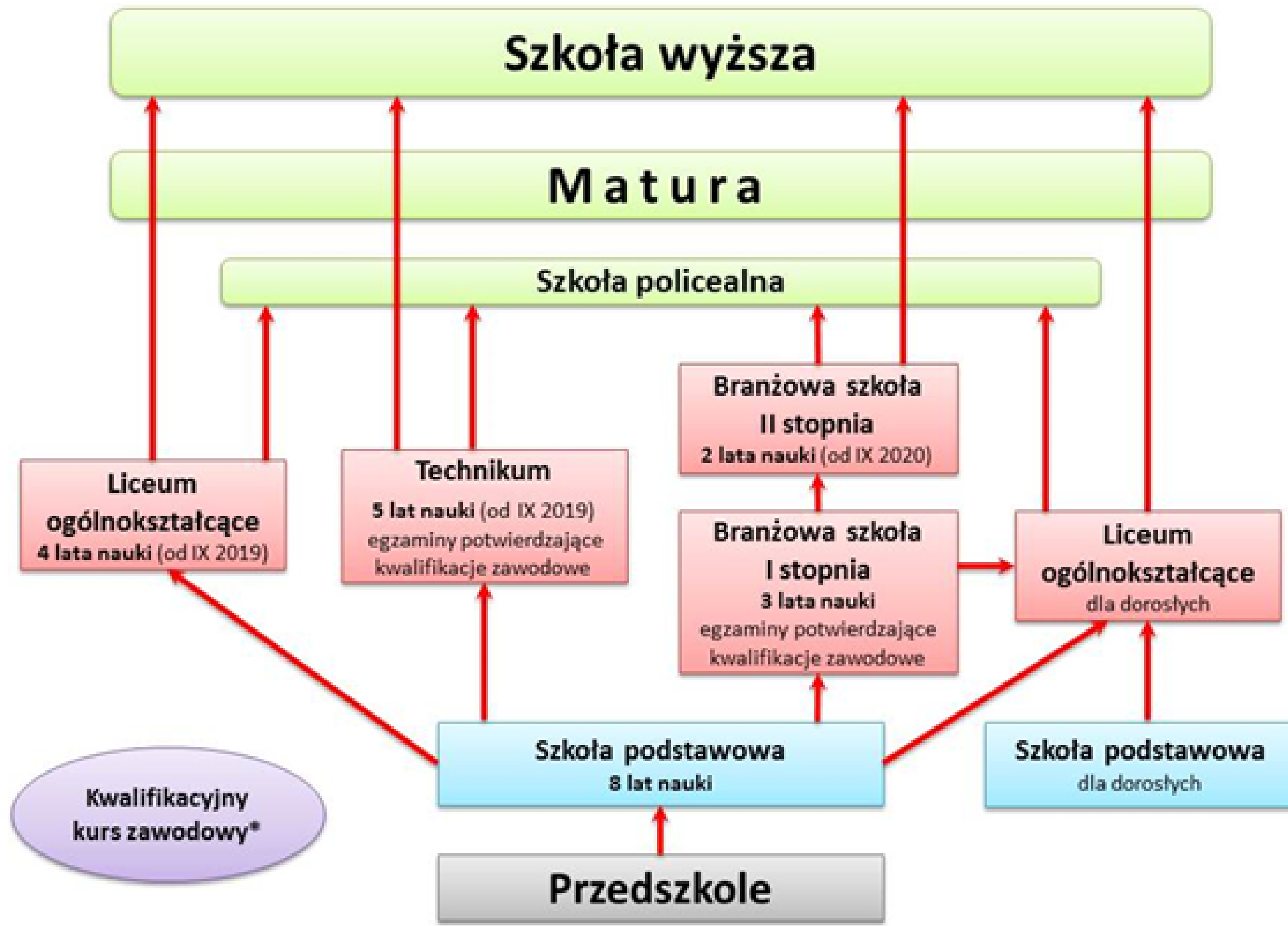
<https://wabrzezno.praca.gov.pl/oferty-pracy>

Kolejnym ważnym krokiem jest

WYBÓR SZKOŁY.

Po ukończeniu szkoły podstawowej mamy do wyboru:

- 3 letnią szkołę branżową I stopnia**
- 4-letnie liceum ogólnokształcące**
- 5-letnie technikum**

* Kwalifikacyjny kurs zawodowy to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego skierowana do osób, które ukończyły 18 rok życia

Szkoła branżowa I stopnia:

Ten typ szkoły będzie dobry dla osób, którzy lubią zajęcia praktyczne. Jej ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie. Po ukończeniu szkoły branżowej I stopnia możesz kontynuować naukę w szkole branżowej II stopnia i tam zdać maturę, doskonaląc się jednocześnie w tym samym zawodzie. Absolwent szkoły branżowej II stopnia uzyskuje tytuł technika w zawodzie.

Liceum ogólnokształcące

Po ukończeniu liceum zdobędziesz wykształcenie średnie ogólne. Jeśli zdasz maturę możesz kontynuować naukę na studiach.. Bez matury możesz kontynuować naukę w szkole policealnej.

Technikum

Dzięki technikum możesz zdobyć tytuł technika w danym zawodzie. Jeśli zdasz maturę możesz kontynuować naukę na studiach.. Bez matury możesz kontynuować naukę w szkole policealnej.

Tu również warto zdobyć jak najwięcej informacji o różnych typach szkół i możliwościach jakie oferują.

Każda szkoła ponadpodstawowa ma swoją stronę internetową i tam znajdziecie większość potrzebnych informacji.

Jakie są profile klas? Jakie są aktywności pozalekcyjne? Jakie dodatkowe uprawnienia zapewnia szkoła?

Liceum, technikum, czy szkoła zawodowa?

Dobra wiadomość jest taka, że niezależnie którą szkołę wybierzesz nie zamyka ona drogi dalszej edukacji, do zdania matury i dostania się na studia.

Jeśli masz już określone plany na przyszłość, chcesz wykonywać konkretny zawód sprawdź, czy można się go nauczyć w technikum czy w szkole branżowej. Np. jeśli interesujesz się programowaniem poszukaj dobrego technikum. Pasje związane z mechaniką samochodową możesz rozwijać w szkole branżowej. Szukaj szkoły, która pomoże Ci rozwijać zainteresowania. Jeśli przyszła praca wymaga skończenia specjalistycznych studiów (np. weterynarz, prawnik) – dobrym wyborem może być liceum ogólnokształcące.

Możliwe, że jeszcze nie wiesz, co chcesz robić w życiu. Bezpiecznie jest wtedy wybrać liceum ogólnokształcące, gdzie możesz sprawdzić swoją wiedzę i umiejętności oraz zastanowić nad wyborem zawodu (pod warunkiem, że lubisz się uczyć). Dopiero potem pójść na studia lub wybrać jakiś kurs zawodowy czy szkołę policealną.

Jeśli z trudem radzisz sobie z nauką, wolisz zajęcia praktyczne być może lepiej nauczyć się jakiegoś konkretnego zawodu w szkole branżowej.

WYBÓR NOWEJ SZKOŁY, JAK KAŻDA ZMIANA NARUSZA OBECNE STATUS QUO I MOŻE BUDZIĆ NIEPOKÓJ. CZY DOBRZE WYBIORĘ? WARTO ZWRÓCIĆ UWAGĘ NA PRZEŻYWANE W TYM CZASIE PRZEZ NASTOLATKA EMOCJE I ZAPEWNIĆ MU SWOJE WSPARCIE. ZNAJDŹ CZAS NA ROZMOWĘ. ZAPYTAJ JAKIE MA POMYSŁY. CZEGO OD CIEBIE POTRZEBUJE? ROZMAWIAJ Z NIM/NIĄ NA TEMATY ZWIĄZANE ZE SZKOŁAMI, ŚWIATEM ZAWODÓW, ZAINTERESOWANIAM I PREDYSPOZYCJAMI. ZEBRANIE POTRZEBNYCH INFORMACJI ZREDUKUJE STRES ZWIĄZANY Z PODEJMOWANIEM TEJ TRUDNEJ I WAŻNEJ DECYZJI.

Nie zostawiaj jej/jego samej/samego z tą decyzją

„Rób, co chcesz”

ale nie bierz też całej odpowiedzialności tylko na siebie

„Ja wiem lepiej, co ci się w życiu przyda”.

Opracowanie: Marzena Góreczna

Źródła:

**Artykuł „Jaką szkołę średnią wybrać i jak zrobić to mądrze?”, Joanna Buharewicz,
Poradnik "Jak pomóc dziecku wybrać szkołę i zawód?", Joanna Markefka (poradniatg.pl)
"Pomagam mojemu dziecku wybrać zawód i szkołę ponadgimnazjalną." Broszura dla rodziców.
Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.**